

Georg Klein: Mannen som ogillar mirakel

Riktiga svenskar frågar sig numera inte vad som är sant, utan vad de får ut av att inta den ena eller andra ståndpunkten. Svante Folin presenterar undantaget.

För cirka ett år sedan brast Kottlasjöns is under den sportige Georg Klein. Inte en människa fanns i närheten och efter att ha kämpat några minuter i det grymt kalla vattnet, började han överväga om detta inte var en lika rimlig död som någon annan, tills han erinrade sig olika saker som utan tövan måste utföras och avslutas, till exempel att ta barnbarnen på ett utlovat biobesök.

Foto: HENRIK SANDBERG/REXUS BILDO

Rationalist på hal is. När Georg Klein låg i vaken, hörde han en helikopter av stål och lättmetall – inte suset av ånglångvar. Inger Damberg (t h) hjälpte ödet på traven genom att ringa SOS.

noia) fört planet ur dess kurs med katastrofala följder.

Klein anser att hans så kallade mirakelräddning bara var reciproken av det koreanska planets undergång men med samma algoritmer. Kort sagt *shit happens* och understundom även motsatsen.

Kleins djupa förtrogenhet med den vetenskapliga respektive den humanistiska kulturen torde vara unik i Sverige. Han bekymrar sig inledningsvis över den massmediala fördumningsprocessen och fruktar att vi håller på att drabbas av terminal själsförslamning, dömda med diktens korp "stirra med stela ögon ut i nattens evighet".

Ordet mirakel är på allas läppar; nu måste väl den militante ateisten äntligen krypa till ett eller annat kors.

Klein är en intellektuell elitist som oavbrutet träffar och/eller korresponderar med många av världens bästa hjärnor. Han är en glaspärlespelare som alltid lever under mentalt högttryck och jag vet inte vad som skulle hända med hans hjärna, om man med *clockwork orange* tvingade honom genomlida ett pass normal TV-underhållning. Skulle han klara Lodek eller Ricki Lake? Klockan har redan klämtat för hans älskade Dante och Rilke. Litteratursnillet Harold Bloom tycks ha givit upp allt hopp om den "västerländska kanon", som han själv nyligen lanserat. Han tror att bara Shakespeare och Dickens kan klara sig ytterligare några decennier och detta därför att de kan plundras på filmplottar.

Klein avskyr naturligtvis den grasserande Zeitgeist – *New Age* – som låtit Madame Blavatsky inta Minervas tron. I sitt flitiga pendlande mellan de två kulturerna noterar Klein att naturvetarnas intellektuella horisont är ytterst

ten en textpalimpsest. Postmodernister som drabbas av lunginflammation borde i konsekvensens namn avböja penicillinbehandling och nöja sig med en textanalys av det relevanta Fass-avsnittet.

DNA: Texternas text

En text dekonstruktivisterna där emot inte intresserat sig för är texternas text – DNA-alfabetet. Det är inte konstruerat av någon människa. Detta urgamla, stryktåliga genlingo är en ren naturprodukt skapad av slump och naturligt urval. Med hjälp av sina fyra bokstäver i sekvenser av olika trekombinationer har det genererat alla individer inom de cirka 30 miljoner arter, som pryder biosfären.

Klein deklarerar: "DNA-texten är konstruktivisternas osmältbart hårda klippa, det är deras 'hit men inte längre', gränsen de inte kan passera utan att förlora sin trovärdighet." Här är han antagligen en smula naiv – trovärdighet är knappast någon kardinaldygd i de kretsar, där man blir världsberömd genom att hävda att till exempel könsorgan är genusteoretiska konstruktioner. Idealet torde snarare vara Vita Drottningen i *Alice i Underlandet*, som kunde tro på ett halvdussin otroliga saker före frukost.

Forskarnas moraliska samhällsansvar är ett annat tema som Klein diskuterar med Göran Rosenberg (som många vill se som ordförande för den hotande Alf Svenssonska fantasmagorin om en nationell moralkommission). Rosenberg anser föga förvånande att forskarna bör hållas moraliskt ansvariga för forskningens resultat, medan Klein anser att det är orealistiskt att förvänta sig högre moral av forskare än till exempel av slaktare och flygvärdinnor.

Brott är brott

Möjligheten att överblicka konsekvenserna av grundforskning är obetydliga.

När Crick och Watson i början av 50-talet pusslade ihop DNA-molekylens struktur med hjälp av ståltråd och klädnypor, kunde de knappast förutspå Dolly. När det gäller tillämpad forskning med uppennat kriminell inriktning gäller rimligen samma regler som för annan analog verksamhet – låt bli!

Vetenskapsmän är normalt vare sig monster eller helgon – de är som folk är mest. Ikonen Einstein är ungefär lika representativ för forskarskrået som Bambi är för de ilska hjordtyrerna. Den inomvetenskapliga forskningsmoralen fungerar därför att det dels är meningslöst att fuska, dels därför att risken att bli avslöjad av äregiriga kollegor är maximal. Klein har dedicerat sin bok till geniet Leo Szilard, fysikern som blev biolog och som enligt antagonisten och vännen Edward Teller (vätebombens fader) "aldrig tråkade ut någon". Det samma kan sägas om Georg Klein själv.

Segt om krig

Varför Davids *Militära misstag* getts ut är obegripligt, menar Per-Olof Bolander.

Kriget har genom historien varit ett av mänsklighetens värsta plågor och tröttnat på krigsskildringar. I kriget exponeras med extrem tydlighet det bästa och det sämsta hos individ och samhälle. Mordiskt raseri och självuppförande kamratskap, kreativitet och förstörelselusta, djärvhets och skräck – ytterligheterna frigörs samtidigt som de förenas, till inspiration för konstnärer som velat fånga det motsägelsefulla i människans natur.

Krigshistoria

Saul David
Militära misstag
Öv: Per Lennart Månsson
Historiska Media, 1998

Härav märks föga i renodlad militärhistoria. Pacifister som klagar över att den förtiger krigets blodiga realitet har en poäng, men att den skulle förhålliga kriget tycks mig mer tveklaktigt. Luntorna brukar lyckas med konststycket att göra kriget till rena sömnpillret.

Ett vanligt grepp i genren är att samla redogörelser för ett antal drabbningar under något tema. Slag som utgjort historiska vändpunkter är ett rejält uttjat sådant tema. En ny variant är Saul Davids *Militära misstag*. 30 misslyckade krigsföretag har grupperats under fem orsaker: olämpliga ledare, undermålig planering, politikers inblandning, överdrivet självförtröende och svaga insatser av trupperna.

En minimal analys

Analysen av vad slagen har gemensamt är dock minimal och hur den påstådda orsaken svarit avgörande visas inte på något övertygande sätt. I åtminstone ett fall – Bannockburn 1314 – kan man hävda att två av de andra orsakerna har mer som talar för sig än den författarens val.

Boken går inte att ta på allvar som jämförande historiskkrivning ens med populära förtecken, temat är en tunn ursäkt för att ännu en gång ge ut korta men ändå plottigt tunglästa referat av huvudsakligen välkända *debacle* från andra korståget fram till Gulfrågriket. Slagen är förstas intressanta, några så intressanta att det lyser igenom den tråkiga texten, men allt har berättats bättre förtur.

En bok om militära misstag – som betalas i blod – bör stämmas till eftertanke och viss ödmjukhet och inte präglas av författarens arroganta *besservissner*-attityd.

Förlaget, som i fjol nyutgav Bertil Nelssons fina *Brev från Tonkin* om en svensk i Främlingslegionen, har denna gång fastnat för en bok som, enligt författarens eget schema, är dåligt planerad, alltför självsäker och gör en svag insats. Ett militärhistoriskt misstag.

SVANTE FOLIN

PER-OLOF BOLANDER

Den

sparsamme och ordentliga förvarar sina pennningar i

portmonnänen "MONARCH"

ty den är tillverkad av prima starkt skinn, har tre rum och nypplannat säkerhetslåsa, bekvämt att öppna, säkerhetslåsa, yttre hållbart och aldrig förlämlande sitt ändamål att utelämnas obehöriga. Pris kr. 35,00. Dalsjöfärdens Musik- & Instrumentaffär, Vasagatan 50, 1 tr., STOCKHOLM.